

Zpráva o realizaci Regionálního akčního plánu pro okáče metlicového (*Hipparchia semele*) v roce 2024 na území CHKO Český kras

Lucie Hrůzová, RP Střední Čechy, Oddělení péče o přírodu a krajinu

3.1. Péče o biotop

V roce 2024 byla dle schváleného RAP provedena pastva, výřezy a sečení celkem na více než 20 lokalitách v CHKO Český kras či bezprostřední blízkosti. Opatření na nejvýznamnějších lokalitách, na kterých se druh vyskytuje v několikatisícových populacích a tvoří tak zde zásobní populace celé metapopulace, jsou zohledněny nejen v tabulce 1, ale i v komentářích k vybraným lokalitám, které představují stěžejní místa výskytu druhu. Další opatření byla provedena i na lokalitách, kde byl okáč metlicový pozorován v jednotkách jedinců nebo se jedná o potenciálně vhodné lokality a tzv. nášlapné kameny pro druh.

Tabulka 1:

	LOKALITA	SPECIFIKACE	PLOCHA	CENA	DOTAČNÍ PROGRAM	ČÍSLO SMLOUVY/ ŽÁDOSTI
1)	NPP Zlatý kůň	jarní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	17,0 ha	408 000 Kč	NPO-POPFK	popfk-101a/25/23
2)	NPP Zlatý kůň	podzimní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	9 ha	216 000 Kč	PPK A	1352/25/24
3)	NPR Karlštejn – Šanův kout, Liština	pastva smíšeným stádem ovcí a koz	21,5 ha	572 330 Kč	NPO-POPFK	popfk-102a/25/23
4)	NPR Karlštejn – Šanův kout, Liština	pastva smíšeným stádem ovcí a koz	20 ha	492 470 Kč	PPK A	1174/25/24
5)	NPR Karlštejn – Hostim	pastva stádem poníků a ovcí	0,3 ha	14 700 Kč	NPO-POPFK	popfk-103a/25/23
6)	NPR Karlštejn – Hostim	Podzimní pastva stádem poníků a ovcí	0,34	14 953,72 Kč	PPK A	1325/25/24
7)	NPR Karlštejn – Třesina	pastva stádem poníků a ovcí	5,1 ha	249 638 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFKe_1_20 25_00044
8)	NPR Karlštejn – Pání hora + Vysoká stráž	pastvy a výřezy na období 5 let		3 158 9578 Kč	OPŽP	OPZP_23_1_6_05_0 0003
9)	NPR Karlštejn – Na Průchodě	jarní pastva stádem poníků a ovcí	0,3 ha	14 505 Kč	NPO-POPFK	popfk-104a/25/23
10)	NPR Karlštejn – Na Průchodě	podzimní pastva stádem poníků a ovcí	0,3 ha	14 716,21 Kč	PPK A	1324/25/24
11)	NPR Karlštejn + NPR Koda (Chlum, Bříč, Císařská rokle, Tomáškův lom)	jarní a podzimní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	9,16 ha	330 076,18 Kč	PPK A	818/25/24
12)	NPR Karlštejn – Pání hora	pastva stádem poníků	0,35 ha	21 619,20 Kč	NPO-POPFK	popfk-107a/25/23
13)	NPP Kotýz	jarní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	5,3 ha	157 118,50 Kč	NPO-POPFK	popfk-105a/25/23
14)	NPP Kotýz	letní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	5,3 ha	130 183,90 Kč	NPO-POPFK	popfk-106a/25/23
15)	NPP Kotýz	výřezy a pastva	6,23	248 800 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFKe_1_20 24_00126
16)	NPR Koda – Tobolská step + U rokle	pastva smíšeným stádem ovcí a koz	5,57 ha	154 885,94 Kč	PPK A	765/25/25
17)	PR Tetínské skály	odstranění náletu + pastva smíšeným stádem ovcí a koz	5,42 ha	229 711 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFKe_1_20 24_01005
18)	NPP Dalejský profil	kosení a odstranění náletu do 3 m a nad 3 m výšky	0,6 ha	36 600 Kč	PPK A	720/25/24
19)	NPP Černé rokle	pastva, sečení a likvidace	2,32 ha	225 920 Kč	externí	NPO_POPFKe_1_20

		náletu			NPO-POPFK	24_00457
20)	PR Radotínské údolí	pastva xerothermních stanovišť	6,5 ha	250 000 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFKKe_1_2024_00109
21)	PR Radotínské údolí	pastva luk	7,15 ha	249 903 Kč	Externí NPO-POPFK	NPO_POPFKKe_1_2024_00993
22)	PR Radotínské údolí	podzimní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	2,7 ha	99 450 Kč	PPK A	1323/25/24
23)	Berounsko	Vytvoření nášlapných kamenů pro okáče metlicového	7,6 ha	250 000 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFKKe_1_2024_00336
24)	Okolí Berouna – Kosov	pastva smíšeným stádem ovcí, koz a koní	12,46 ha	250 000 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFKKe_1_2024_00955

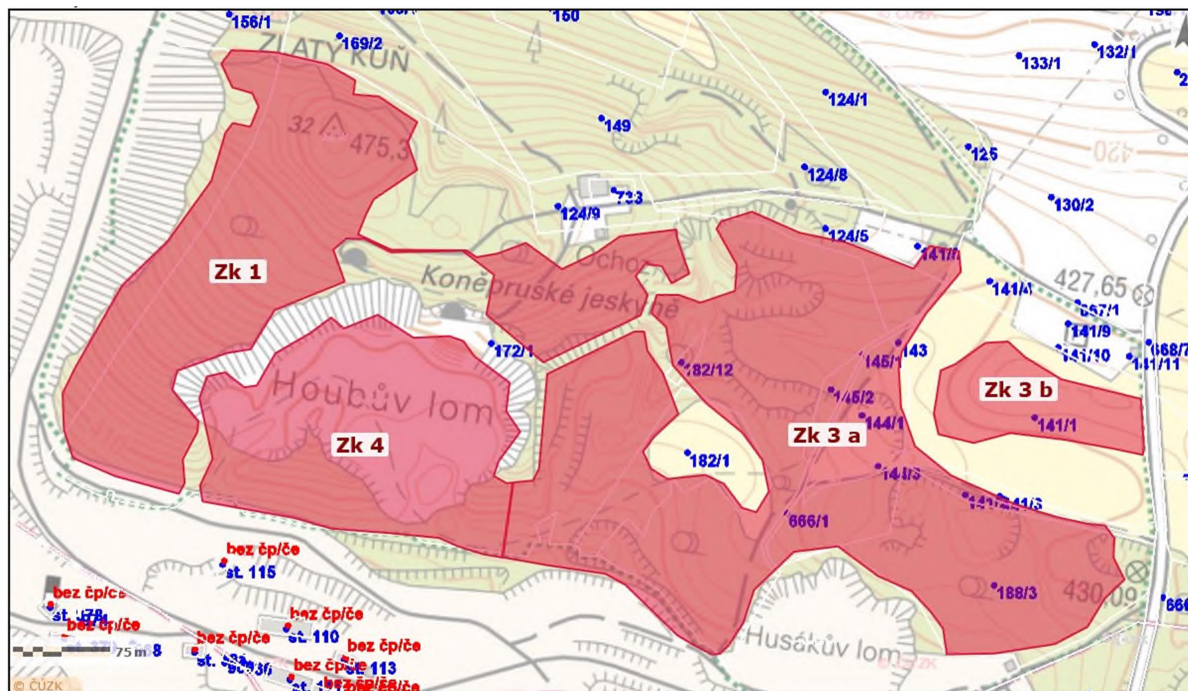
Komentář k významnějším lokalitám a opatřením

1) Extenzivní pastva v NPP Zlatý kůň

1)	NPP Zlatý kůň	jarní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	17,0 ha	408 000 Kč	NPO-POPFK	popfk-101a/25/23
2)	NPP Zlatý kůň	podzimní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	9 ha	216 000 Kč	PPK A	1352/25/24

Pastva smíšeným stádem koz a ovcí v období listopadu na ploše 17 ha (na jaře) a 9 ha (na podzim) na lokalitě NPP Zlatý kůň na p. č. 109/1, 124/5, 141/1, 141/2, 141/3, 141/5, 143, 144/1, 144/3, 145/1, 145/2, 172/1, 182/1, 182/12, 188/3 a 666/1. Pastva byla provedena za účelem podpory silně ohrožených druhů rostlin (hlaváček jarní, koniklec luční), kriticky ohroženého ploskoroha pestrého a podpory populace okáče metlicového dle schváleného regionálního akčního plánu.

Jedná se o lokalitu s výskytem velmi početné populace, která aktivně komunikuje s populací v NPP Kotýz a společně tak vytváří základ zdejší metapopulace.

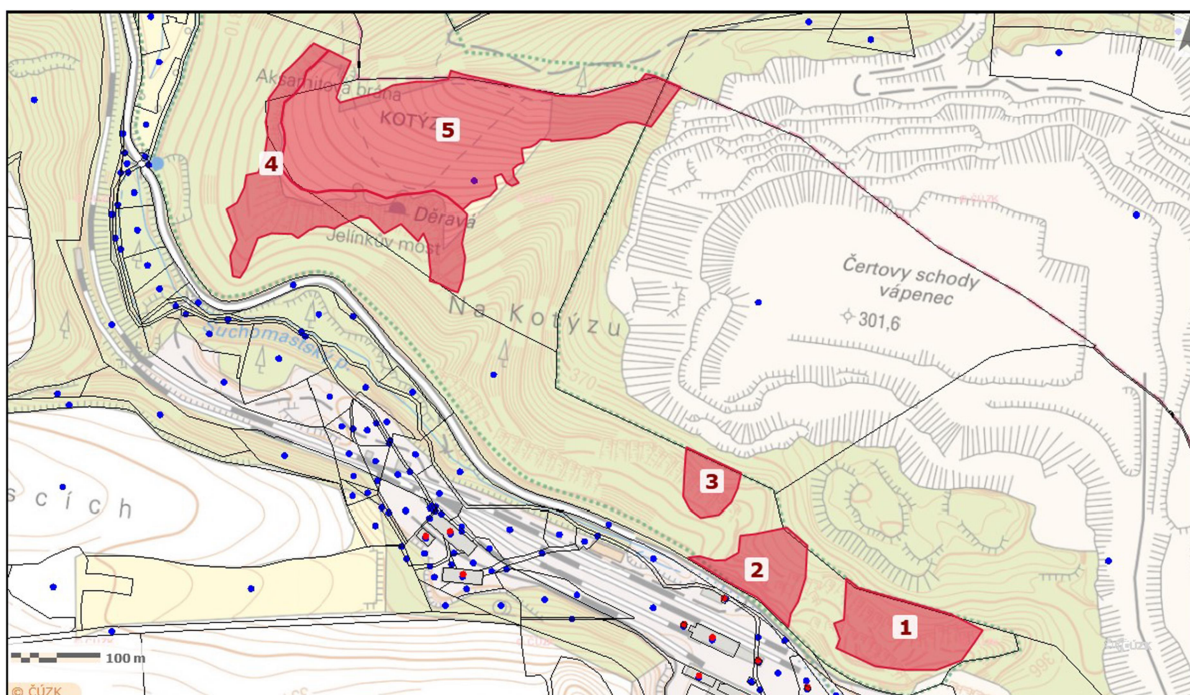
2) Extenzivní pastva v NPP Kotýz

13)	NPP Kotýz	jarní pastva	5,3 ha	157 118,50 Kč	NPO-POPFK	popfk-105a/25/23
-----	-----------	--------------	--------	---------------	-----------	------------------

		smíšeným stádem ovcí a koz				
14)	NPP Kotýz	letní pastva smíšeným stádem ovcí a koz	5,3 ha	130 183,90 Kč	NPO-POPFK	popfk-106a/25/23
15)	NPP Kotýz	výřezy a pastva	6,23	248 800 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFK_e_1_2 024_00126

Rotační oplůtková pastva travních porostů malým smíšeným stádem koz a ovcí (25 - 35 ks) na lokalitě NPP Kotýz na celkové ploše 8,16 ha, konkrétně na p. č. 530/1, 530/2 a 529/1 v k. ú. Tmaň [767620] a p. č. 94/1 v k. ú. Koněprusy [669032]. Pastva byla provedena na podporu předmětů ochrany (úzkolistých suchých trávníků a skalních trávníků) a zvláště chráněných druhů rostlin - koniklece lučního českého, třemdavy bílé, pomněnky úzkolisté a na podporu okáče metlicového dle schváleného regionálního akčního plánu.

Jedná se o lokalitu s výskytem velmi početné populace, která aktivně komunikuje s populací v NPP Zlatý kůň a společně tak vytváří základ zdejší metapopulace.

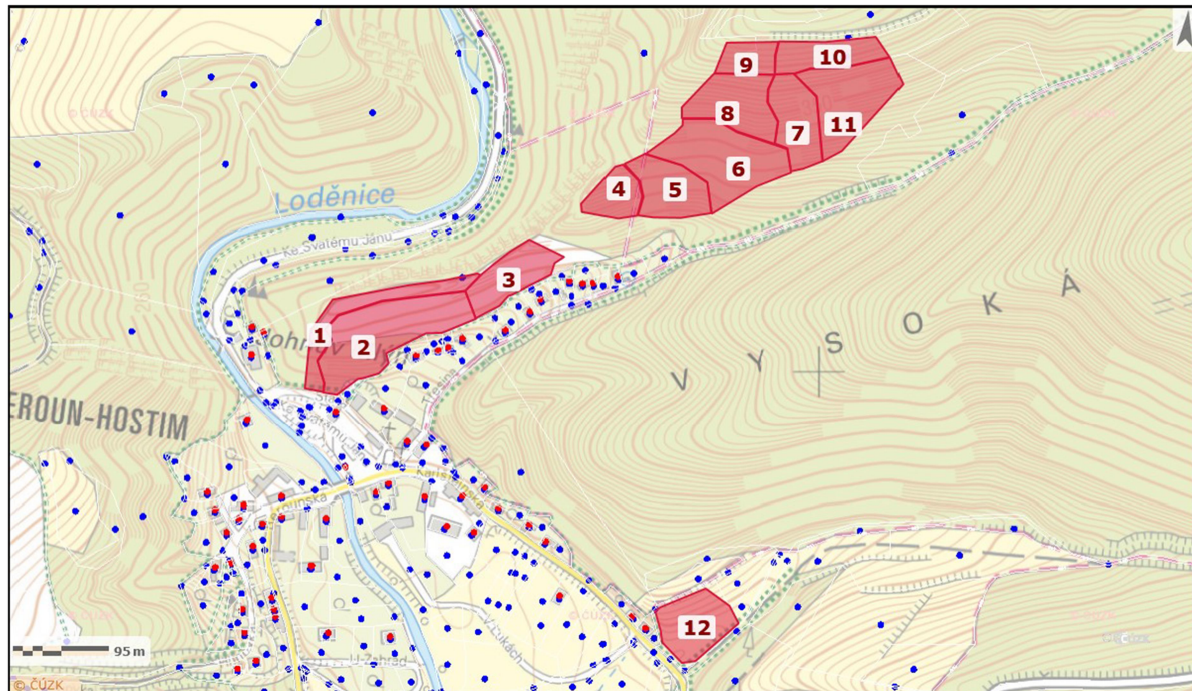
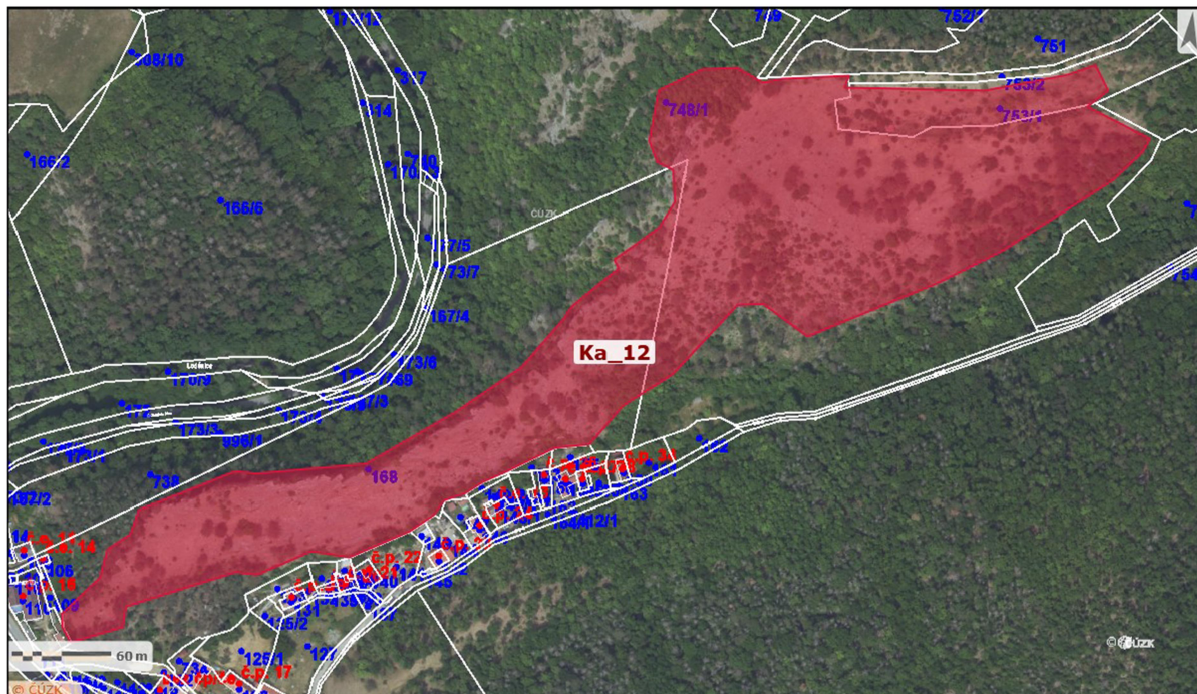
3) Extenzivní pastva v NPR Karlštejn – Třesina

7)	NPR Karlštejn – Třesina	pastva stádem poníků a ovcí	5,1 ha	249 638 Kč	externí NPO-POPFK	NPO_POPFK_e_1_2 025_00044
5)	NPR Karlštejn – Hostim	pastva stádem poníků a ovcí	0,3 ha	14 700 Kč	NPO-POPFK	popfk-103a/25/23
6)	NPR Karlštejn – Hostim	Podzimní pastva stádem poníků a ovcí	0,34	14 953,72 Kč	PPK A	1325/25/24

Jarní (číslo zákresu 67202) a podzimní (číslo zákresu 75147) extenzivní pastva poníků a ovcí ouessantských proběhla na ploše 5,1 ha na lokalitě Třesina v NPR Karlštejn. Specifická péče o strmý a velmi kamenitý biotop s výskytem silně ohroženého hlaváčku jarního, koniklece českého, ohroženého hlaváčku letního, kriticky ohroženého ploskoroha pestrého a řady ohrožených (dle Červeného seznamu 2017) motýlů, jako modráška východního, hnědáška květelového a okáče metlicového dle schváleného regionálního akčního plánu. Pastva probíhala pomocí 6 ks poníků a stáda ovcí drobného plemene (ouessantské ovce) o maximálním počtu 40 ks, aby nedošlo k nadměrné disturbanci. Péče

proběhla formou mozaiky na p. č. 748/1, 753/1 v k. ú. Svatý Jan pod Skalou, 168 a 241/3 v k. ú. Hostim u Berouna.

Svah Třesina tyčící se nad obcí Hostim u Berouna je lokalitou s výskytem několikatisícové stabilní populace okáče metlicového, která má vysoký potenciál zásobovat okolní menší populace v doletových vzdálenostech.

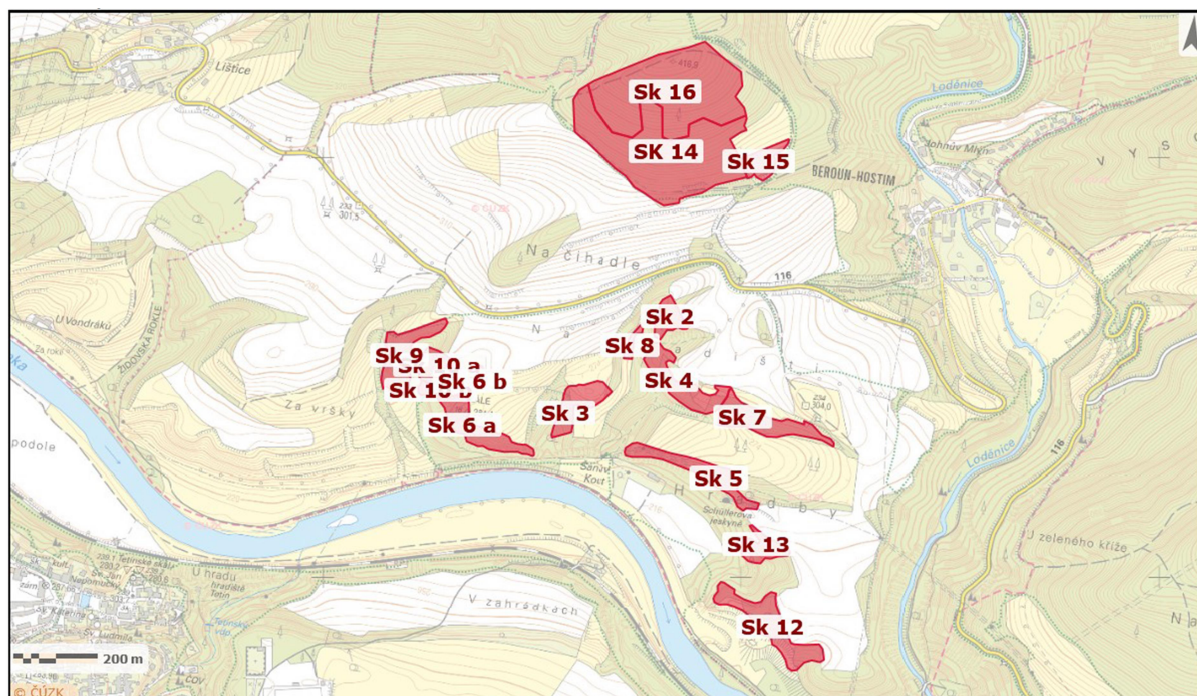

4) Extenzivní pastva v NPR Karlštejn – Šanův kout a okolí

3)	NPR Karlštejn – Šanův kout, Liština	pastva smíšeným stádem ovcí a koz	21,5 ha	572 330 Kč	NPO-POPFK	popfk-102a/25/23
4)	NPR Karlštejn – Šanův kout, Liština	pastva smíšeným stádem ovcí a koz	20 ha	492 470 Kč	PPK A	1174/25/24

Pastva smíšeným stádem koz a ovcí (150 - 200 kusů) v období listopadu na ploše 21,5 ha na lokalitě Šanův kout a Liština na území NPR Karlštejn, konkrétně na p. č. 421/1, 424/12, 424/8, 337/2, 424/9, 332, 298/10, 293, 341/2, 343, 342, 351, 341/4, 279/1, 276, 368/3, 503, 504, 374/7, 509, 510/2, 524/2, 519, 415, 471, 374/13, 517, 530, 341/6, 274/2, 280, 290, 281, 291, 277, 374/8, 273/1 a 278/2, 296/1, 298/1, 518/1, 374/6, 521 v k. ú. Hostim u Berouna. Pastva byla provedena za účelem podpory silně ohrožených druhů rostlin (hlaváček jarní, koniklec luční), kriticky ohroženého ploskoroha pestrého a podporu populace okáče metlicového dle schváleného regionálního akčního plánu.

Lokalita Šanův kout a okolní skalní výchozy tyčící se nad Berouňkou jsou vhodným příkladem nášlapného kamene pro druh. Okáč metlicový zde nemá v posledních desetiletích zaznamenaný výskyt silnější populace, spíše se jedná o jednotlivé nálezy, které během posledních let přibývají. Lze tedy předpokládat, že může lokalita skvěle sloužit minimálně jako zmíněný nášlapný kámen pro jedince z třesinské populace, kteří se odtud mohou šířit dále do okolí. Pravděpodobná je však i varianta, že se zde postupně vytvoří další životaschopná populace.

6) Extenzivní pastva v NPR Karlštejn – Pání hora

12)	NPR Karlštejn – Pání hora	pastva stádem poníků	0,35 ha	21 619,20 Kč	NPO-POPFK	popfk-107a/25/23
-----	---------------------------	----------------------	---------	--------------	-----------	------------------

Rotační oplůtková pastva pomocí poníků na lokalitě Pání hora v NPR Karlštejn proběhla na celkové ploše 0,3448 ha na podporu ZCHD druhů rostlin a živočichů (rudohlávkou jehlanovitým, koniklecem lučním českým, otakárkou fenyklovou, otakárkou ovocnou, zlatohlávkou huňatou, lišajem pryšcovým a vrubounkou Schäfferovou) a PO (úzkolistých suchých trávníků, bazofilní vegetace efemér a sukulentů a přástevníka kostivalového).

Lokalita s nově zavedeným vhodnějším způsobem péče (pomocí pastvy poníků, zatímco dříve zde působil především skot či kozy), která byla zavedena především na podporu výše zmíněných druhů, přinesla již v prvním roce (2024) pastvy úspěch z hlediska šíření okáče metlicového, který zde byl po dlouhých letech zaznamenán. Pastva poníků přinesla rapidní proměnu bylinného patra, které v současnosti tvoří extenzivní travní porost s dominujícím množstvím pestré skladby konkurenčně méně schopných dvouděložných rostlin. Tato lokalita tak projevila velký potenciál minimálně nášlapného kamene pro okáče metlicového, případně jeho vhodného biotopu pro trvalejší obývání a vytvoření životaschopné populace.

79185 [ZC02] Pastva - [ZC02a] Pastva extenzivní

